

Народнай
хонтуруол
сраницата

Дьон-сэргэ кырабы харабынан

НАРОДНАЙ хонтуруол саамай маассабай сүлөө-бүн-группалар уонна постар оруолаарын үрдэттигэ, кинилэр үлээрин ордун дьайылаах оңорууга боччумнаах соруулар тураллар. Оройуонна народнай хонтуруол 49 группаларыгар, 27 постарыгар 374 киһи хабыллан үлэтиллэр. Группалар састааптара хаачыстыба өттүнэн салтмы тупсарылына. Кинилэр председателлэрин 99 бырыһыаннара — коммунистар.

Оройуон народнай контролердара агардаас общественнай сүлүү быйылгы кыстыгар 59 бэрэбиэркэлэри ыыттылар. Олор түмүктэринэн ыытыллыбыт группалар түмүктээхтиннэрэ уонна этиилэрэ партийнай тэрээһинтэргэ, совхозтар дирекцияларыгар, отделениелар советтарыгар, сельсоветтар исполкомнарыгар дүүллэһилиннэр.

Кыстык бэлэмнэгэр, ыанньык уолуутун учуоттааһынга кэбиниллээх оттору сүлүү снэһинигэр, кормокухналары үлээтин туругар маассабай бэрэбиэркэлэр ыытылынылар. Туһааннаах боншуруостарга ордук мөлтөх балаһыанньалаах совхозтар директордара, отделениелар управлююндайдар, кылаабынай специалистар ин-формациялара ССКП райком-му бюротугар, райсовет исполкомугар, народнай хонтуруол комитеттарга

руон комитеттар истилинино, суһал дьаһалы ыларга соруулар туруорулуунулар. Үгүс группалар, постар кыаллыбатах боншуруостар бастааннаах хонтуруолга тутталлар. Болтоно уонна Хонтодо отделениеларынаагы группалар сүлүү көнүгүннү олуттун, мугудайдар, бахсылар от,

эбэн аһылыгы тэрийинин, үлэ режимин тутуһууну, оту ороскуоттааһынны, о. д. а. барытын хаба сатымылар. Манньык бэрэбиэрка көдүүһэ ыара эбэтэр сымалын саттыһар уустук буолар. Дыһа итилер тусту-хуона, араас болдьоххо бэрэбиэркэлээхтэрин соп. Инникитин быстах, бытааннаматах

күннүк тардыллыахтаахтар. Кистэл буолбатах, үгүс группалар постар бэрэбиэркэлэри илэтэччи бэлэлэрин эрэ күүстэринэн ыыталлар. Оттон сородор, үлөнн сүрүннээбэттэн, кининээбэттэн, хас да комиссиялар биир боншуруоска утуусуу бэрэбиэркэлэри ыыталлар. Ол үгүс сүсүгүрүүнү үөскэтэр.

Биир кыаллыбатах боншуруоһунан бэрэбиэркэлэр, рейдэлэр түмүктэрин, ыйылыбыт итэбэстэр хайдах туоратыллан илэллэрин итиннэрин суоҕа буолар. Маньаха народнай хонтуруол муштутара, маассабай бачээт, радио, ордук суһал, тиниһеттэ «Войбуой ластоктар», «Чарылданнар», итиннэ хаһыаттара туһаныллыахтаахтар.

Бэрэбиэркэлэр түмүктэринэн ыытыллар дьаһаллар чопчу эбэһинээстэр, ыйылыбыт итэбэстэр туоратымы болдьохторо чуолкайдик ыйылар буоллаахтарына түлүк испин-тэһэһингэ эрэ кубулуйар. Бу иннинтин учуоттанан наада.

Дьон айар активноһугар, инициативатыгар уонна соэна-гельноһугар тирээриннэ нуруот хаһаайыстыбатын бары салааларыгар хонтуруоллуур үлэни күүһүрдүү — дьобуунаах соруу.

А. ФИЛИПОВ,
комитет председателэ.

Айар активноска тирэбирэн

комбикорм учуотун, сыланнар, арыылаахтар кыстык туругун, кормокухналар үлэлэрин анаан-минээн кэтээн көрүүтэ ыытылар.

Ол эрэри сорох группалар, постар билигин даҕаны былаанна сүөх үлэтиллэр, хайа түбэһнээх бэрэбиэркэлэри ыыталлар, үрдүнү органдартан соруулар бэрэбиэркэлэри эбэтэр үлэһиттэртэн үгүсү сурун киһирэрин кэтэһэллэр. Бу ордук Соловьевтаагы уонна Болугурдаагы группаларга сыйыаннаах.

Ардыгар биир бэрэбиэркэга хас ээс боншуруоһу хаба сатыыр түбэлтэлэр бааллар. Холбур, кыстык туругун бэрэбиэркэлээһин буолла да, төһө ынах турарыттан саҕалаан

эбэтэр үрдүнэн саба бырадан ыытыллар бэрэбиэркэлэртэн туттууохха.

Общественнай сүлүү кыстыгына тэрээһингэр көрсүлэр итэбэстэр тэнэ дыссенилэһини кэбин, социалистическай бас биллини ыйы-тоһуу курдук туора көстүүлэр эмиз бааллар. Нуруот дозорнайдыра итиннэри утары арчаниээхтик охсуһуохтаахтар. Производствоса снэһин, бастыгы олохтооһуну сүөһүттэн ыытылар бородууксуя хаачыстыбатын үрдэттини мээ-дэтин бэрэбиэркэга ытыахха.

Үлэни тэрийингэ, бэрэбиэркэлэргэ профсоюзнай, комсомольскай, о. д. а. общественнай тэригтэлэр, комиссиялар

Народнай хонтуруол оройуоннаагы комитетта тэһе хаһаайыстыбатын үлэһитэрин профсоюзун диктовон кытта холбоһуктаах рейдэтэ «Чурапчы» совхозка производствоса саҕаны киллэриннэ, бастыгы опыты олохтооһунга уонна сүрүн техникескай фондалары туһаныы көдүүһүн үрдэттигэ сорох үлэлэр ыйылыбыттарын көрдөрө.

Сыланга ынагы тоноу-уллубут снэманэн буолатыны саҕалаабыттар. Дойду киһи уобаласта-ымтан 52 племенной сүөһүлэр аҕалылыбыт-тан, 7 ытыыр окус атыы-лаһылыбыт. Мөлтөх ту-руктаах сүөһүлэргэ 4 профилакторийи үлэлэ-тэллэр. Ньирэйдэргэ аһаан типовой хотоннор тутулуубуттар.

Уон бириис пятилетка сыалларыгар ынагы мас-сынанан ыаһын 520, уулаты 990 ноһуому таһаарымы 200 төбөҕө киллэрилиннэлэр. Сүөсү-

ФОНДАЛАРЫ КӨДҮҮСТЭЭХТИН ТУҔАНЫАХХА

һүттэргэ аһаан 24 оло-рор дьхэлэр тутулууну-лар. Хотоннорго электронагревателлэр үлэтиллэр.

Эрдэтээри уонна койу-ку хортуоппуу үүннэ-рингэ опытай үлэ ыы-тыллан, почвааны үрүт таһастааһынга үлэ бас-тын ыымаалара киллэ-риллэн эрэллэр.

Ол эрэри саҕалаа-һыннар тэрээһин үлэлэ-ринэн снэ чингэтиллибэ-тэхтэр. Сүөһү итиннэригэр бэдэрээттэнн үлэлээһин-гэ 8 коллективны киллэ-рэргэ былааннамыта агардарыгар кыаллыба-та. Оттооһунга 7, сир үлэтигэр 12 энео бэдэ-рээтиннэ үлэлээһингэ киһирбитэр эрэри, үкү-лэр сөтөһөх түмүгү бэрэбэтиллэр.

Одоруот астарын үүн-нэри пятилеткааарыда, быйылгы да былааннара тоһуунулар. Үлэ үкүс илһиннэн толоруллар. Сп-

ри оңорууга хамсааһын таһаарыллыбатаһын тү-мүгэр биридин гентартан 5,7 эрэ центнер туорах-таах культуралар үүнү-лэрэ хомулунна. Нүөлсү-тэргэ аһаанымт 316 гек-тардаах бааһынаттан ана-рыгар эрэ ардахтаталлар. Лугомелиоративнай ээ-рээт былааннаахтын үлэ-лээбэтэ, буор быһыттар аһаанан туһаттан таһыс-тылар.

Сүөһү итиннэригэр мара-хан үлэлэрин механиза-циялааһынга былааннаах үлэ сүһүнүн толорулу-бут курдук эрэри, меха-ническэй ыаһын сайын-га эрэ кэмгэ туһаныл-лар. Ноһуон таһаарар агрегаттар саахалланы-лара, уһулан бырадыл-лыыларга элбэх.

Техниканы туһаныы көдүүһэ намыһах. Таһа-рас таһар автомашинала-ры туһаныы коэффициенте-на 33,3 бырыһыанга тэһнэстэ. Үлэлээбэтэ

турар массынналар чаас-тарын устан ытыы, ыйы-тоһуу салтанан таһса турар. Агардаас итиннэ совхозка 4479 солк. нөчөөт таһаарылы-на.

Ити барытын түмүгэр үлэ бүтэһиттээх түмүгэ намыһыр, көдүүһэ көс-түбөт, сүрүн производ-ственнай былааннар туол-баттар, үүтү ыаһын сыл-лаабы былаанна толорул-лубат чычылээх, государ-ствога туттарыллар сүө-һү орто ытааһына 285 ит-га тэһнэстэ. Кыстык ыйдарыгар борооскулары төлөһүтүү графика тох-тон иһэр. Сүөһү туһата сүөх өлүүттөн 70 тыһ. солк. нөчөөт таһаарылы-на.

Саҕаны бастыгы опы-ты олоххо иллэрини сүрүнүөхтээх инженер-нэй сулуусна совета бы-лааннаахтын үлэлээбэтэ, совхоз дирекциянан да-

ҕаны ойоммото. Техника көдүүһүн үрдэттигэ Ки-лэтин отделениетин ме-ханизатордарын үтүкэн-нээх саҕалааһыннара ра-датыллыбата. Специалис-тар айар былааннара ир-дэмнэт.

Комитет бу боншуруоһу дүүллэһэн баран үлэни мөлтөхтүк тэрийбитэрин, сүрүн техникескай фон-далары туһаныы көдүү-һүн үрдэппэтэхтэрин, спец. аластартан, дуоһу-настаах үлэһиттэртэн үлэ көдүүһүн үрдэттигэ, научнай-техникескай про-дэги олоххо иллэрингэ бастыгы опыты тарбатын-га, ирдэбили туруорба-тахтарын иһин совхоз директора Михайлов Н. Г. кытаанах быыҕабыр, биэр-дэ. Совхоз кылаабынай инженерэ Старостин Н. М. кытаанах быыҕабыр бэри-линнэ итиннэ техниканы ыйы-тоһуу таһаарыллы-батын иһин биэр ыйдаах хамнаһыгар начет оңо-һулунна.

С. ЧИЧИГИНАРОВ.

СЕЛЬСОВЕТ ГРУППАТА

Чурапчы сельсоветы-наагы народнай хонту-руол группатын үрдүн-үөрэхтээх эдэр специа-лист, депутат, исполком чинниэ А. А. Фомина салайар.

Совет ыытар үлэтэ эл-бэх, күнн өрүттээх. Груп-па олортон чопчу толо-рууну эрэйэр боншуруос-тары хонтуруолга ылар. Ол курдук, арыгылааһы-ны уонна алкоголизмны туоратыыга, сокуоннары кытаанахтын тутуһууга хас да төгүллээх бэрэ-биэркэлэр ыытылыны-лар. Түмүктэргэ сельсо-вет исполкомугар көрү-дүннэ, сессияда сүрүн матырыяалды быһытынан туһаныллыбыта. Партия, туһанылыыта бу дьобу-наах дьаһалларын олоххо киллэрингэ группа сал-гыы үлэтиир.

Быйылгы кыстыкка нуруот хаһаайыстыбатын маастардарын харгы-

Бу үлэ эмиз болдомто кинигэр ыытылына. Чу-рапчы орто оскулатыгар үөрөнээччилэргэ итин аһылыгы тэрийингэ, ос-куола итиннэригэр ыытыллыбыт бэрэбиэркэ түмүгэ сельсовет испол-комун көрүүтүгэр киллэ-риллэбитэ.

Оройуоннаагы киһи балыһыага өмтөнөөччи-лэртэн аһылыктара мөй-төһүн туһунак элбэх үг-сүүлэри, соруулары хол-боһуктаах бэрэбиэркэлэ-рин түмүгэ райсовет исполкомун туһааннаах бастааннаах комисси-тыгар көрүлүбүтэ.

Ити курдук, хаачы-лар тарылтэлэргэ үлэ ре-жимин тутуһууга, үлэ-һиттэртэн-нирер сүрүн-тарга, үгүсүлэргэ бэрэ-биэркэлэр ыытыллан ту-һааннаах салайааччылар дьаһал ыдыларыгар тэһнэһиннэлэр.

Группа доруобуйа ха-

уонна промышленнай та-рыкталар үлэлэрин хон-туруоллуур хайыскалаах 4 сектордаах. Сектордар салайааччылары М. Н. Корякин, Н. В. Мавхо-ва, активистар М. Н. Ма-карова, Т. Г. Собакина, Г. Г. Кузьмина группа ыытар үлэтигэр ордук активнайдык кытталлар.

Контролердар, активис-тар хаһан туох соруулары ыытыллар, ханан бэрэ-биэркалары ыыталлара аһаан сурунаалга учуотта-нар. Хас биридин киһи тустаах эппэтиннэ, оо-щественнай үлэтэ итин-ник хонтуруолланара үлэ тэрээһини судургутатар, ордук оперативнай оңо-рор. Уопсайынан, бу группа үлэтигэр көрөхсө-нэр өрүттэр элбэхтэр.

А. А. Фомина сала-йааччылаах Чурапчы сельсоветынаагы народ-най хонтуруол группатын үлэни учугай өрүттэрин сельсоветтар группалара туһаналлара, үлэлэригэр көмө оңоскуллобо наада.

С. СМЕРНИКОВА.

Эрилин Эристин аатынан совхоз-таагы народнай хонтуруол группата (председатель И. И. Попов) фермалар ту-руктарыгар, үлэ режимин тутуһууга чопчу бэрэбиэркэлэри, рейдэлэри ыы-та. Ол курдук, Малдыкхи биригээдэти-гэр 200 ыччат сүөһү киһирэ саҕа

хотонугар ыытыллыбыт бэрэбиэркэ элбэх итэбэстэр баалларын арыһан, итэбэстэр туоратылынылар. Симонка: (хаһаастан) группа пред-седателэ И. И. Попов, народнай кон-тролердар М. П. Лукацев уонна А. М. Кирипин рейдэга барыах иннинэ.

БОЛДОМТОҕО ЫЛЫЛЫННА

Бинах сүлүү, сылгы тириилэрин содотуона-лааһынга арҕаан тэри-таларыттар саалата бы-лаан тирдиллэр. Ону то-лорууга утуһунах үлэ-ыытыллыахтаах этэ. От-тон баһан эрэр сылгы райпотребкоһио сов-хозтары ыытта контро-лэни дуоҕабырын да тү-һэриһиһэр. Дьаһалы дьаалатынан уһунарда. Тирин содотуонатыгар итиннэ сыйыан түмүгэр совхозтар туттарыт тир-ригэриһиһэр. 84-кэн албаһи туттарыт курдук карады баһан эбэн су-руттарыттары арылына.

Быйыл барыта 899 ти-рин туттарыллыбыттан совхозтар иһнэ 394-дэ эр. Оһон бэриллибит бы-лааннарын төлөрбөтулар. Ордун улахан сүөһү ти-ринин туттарыыга хаал-лылар.

Сүөһү тиритин содотуоналааһын сайын тохтогуллар. Онуоха сов-тоох база да сүөх.

Народнай хонтуруол оройуоннаагы комитетта бу боншуруоска райпо ырабылааннаатын пред-седателни содотуонада солбуһааччы А. Н. Ада-мов информацийын иһиттэ итиннэ кэлэр сылан тиритин хара-һыга аһааах базаны оңоруу саҕалаана, сов-хозтары, биридинлээх ыытылар ыытта үлэни тупсарар дьаһаллар ыытыллыахтара дик эрэн-нэринтэн болдомтодо ыл-ла.

Совхозтары фундаах тутуу матырыяалларын ханан ханан туругар ыытыллыбыт бэрэбиэрка матырыяаллары талыы-га уонна ону совхозтарга үлэлэрингэ хаттаан түгү-төһүн тохтогууга, мнэс-тэтигэр тирдигэ «Сель-хозтехника» холбоһуга көккэ үлэлэри ыытыт. Шифер, рубероид, радио-тор, алюмин, турба, лине-күрдүк лефитный матырыяал л а р ы н а х хааччылыыга көккэ үлэ-лэр барыттар.

Ол эрэри фундаах матырыяалларын ким-халы иннинэ холбоһук ба-лэтин хааччылыытынан билиһин да аһаастаана иһик. Быйыл килбит түн-нүк таһын аһара эрэ тирдиллэн, совхозтар үлэга киллэрэхтөөх объектарын тутуу тарды-лына. 40 тонна араас көзмөйдөөх шнеллэрдэр снэ бэриллэбиттэр. Тростар, о. д. а. наада-лаах матырыяаллар ха-һаайыстыбаларга тир-диктибэттэра үгүс.

Комитет бу боншуруо-һу дүүллэһэн баран «Сельхозтехника» холбо-һун управлююнда Трмо-фева Ф. А. таһаарыллы-быт көтүтүүлэри туора-тыта дьаһаллар ыыты-лыахтара дик эрэннэ-ринин болдомтодо ыла-н туран ыйыы оңорло.

С. НИКОЛАЕВ.

